

Informatieblad JJI's

Verkenning Invulling Vrijheidsbeneming Justitiële Jeugd (VIV JJ)

In Nederland zitten personen die zijn veroordeeld volgens het jeugdstrafrecht in een Justitiële Jeugdinstelling (JJI). Door de invoering van het adolescentenstrafrecht kan de maximale leeftijdsgrens van het jeugdstrafrecht worden verhoogd tot 23 jaar. De meeste jeugdigen die in een JJI verblijven zijn tussen de 14 en 21 jaar.

Al enige jaren neemt de behoefte aan capaciteit in de JJI's af. In 2009 waren er ongeveer 2300 jongeren binnen de JJI's geplaatst en in 2015 is dat aantal tot ongeveer 1440 gedaald. Binnen de JJI's zit een steeds kleinere doelgroep met complexe gedragsproblematiek. Deze diverse doelgroep vraagt om een gedifferentieerde aanpak. Hierbij moet rekening gehouden worden met het juiste niveau van zorg en beveiliging. Om op deze nieuwe situatie in te kunnen spelen is een rapport gemaakt over de verkenning invulling vrijheidsbeneming justitiële jeugd (VIV JJ) op 17 juli 2015.

Verkenning Invulling Vrijheidsbeneming Justitiële Jeugd (VIV JJ)

Uitgangspunt van de verkenning is richting te geven aan wat in de toekomst nodig is om de jongere op de juiste plek te krijgen (maatwerk in zorg en beveiliging). Centraal staat hierbij nog steeds het verbinden van een veilige tenuitvoerlegging van vrijheidsbenemende sancties, een effectieve behandeling en begeleiding met het oog op de terugkeer in de maatschappij.

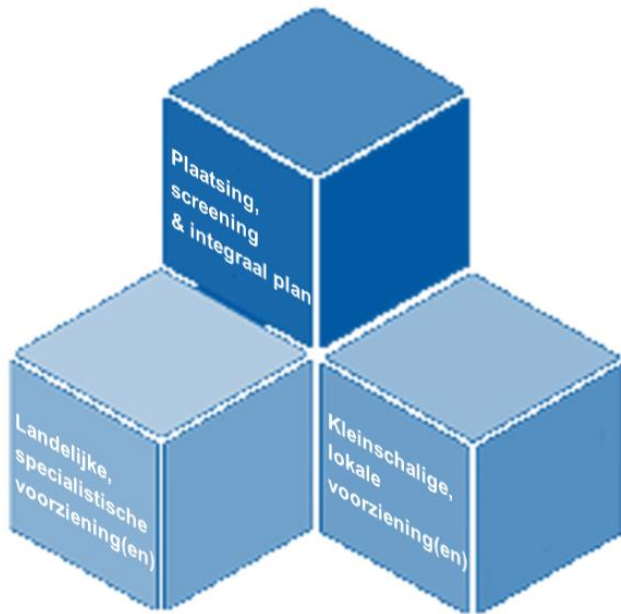
VIV JJ betekent van 'one size fits all' naar meer (individuele) variatie in zorg- en beveiligingsbehoefte. De voortgang van zorg en begeleiding verbeteren door plaatsing van jongeren dichtbij hun eigen omgeving. Uitgangspunten zijn:

1. Plaatsing en screening van een jongere met ruimte voor maatwerk en oog voor perspectief.
2. Gebruik maken van gezonde elementen leefomgeving jongere.
3. Organiseren integraal traject van buiten, naar binnen, naar buiten.
4. Samenwerking tussen ketenpartners, inclusief de gemeente.

In de verkenning is geconcludeerd: de jongere moet centraal staan en heeft continuïteit en maatwerk nodig. De verkenning heeft geleid tot drie bouwstenen.

De bouwstenen van VIV JJ

De bouwstenen van VIV JJ zijn:

1. Een efficiënt en effectief proces van plaatsing en screening, gericht op het opstellen van een integraal plan van aanpak; het idee is om binnen twee tot zes weken een integraal trajectplan op te leveren dat gemaakt is door verschillende betrokken organisaties en het eigen netwerk van de jongeren;
2. Lokale en/of regionale plaatsen waar jongeren zo dicht mogelijk bij het eigen leefsysteem verblijven tijdens de periode van vrijheidsbeneming, met een laag beveiligingsniveau; er wordt bijvoorbeeld gedacht aan verschillende vormen van beveiliging zoals relationele beveiliging, elektronische beveiligingsvormen en toegangspassen.
3. Landelijke, specialistische voorziening(en) waarin jongeren met een specifiek profiel specialistische zorg en beveiliging krijgen. In deze voorziening moeten bijvoorbeeld niet alleen de landelijke bestemmingen komen maar ook de jongeren die niet in een lokale voorziening kunnen worden geplaatst vanwege contra-indicaties. Deze verandering van samenstelling van de doelgroep vergt een herziening van de huidige werkwijze in de JJI's.

Naast deze bouwstenen is een vierde bouwsteen gedefinieerd gericht op het creëren van het 'poolen' van deskundigheid in de jeugdzorg, jeugd-geestelijke gezondheidszorg (jeugd-ggz) en de zorg voor jongeren met een (licht) verstandelijke beperking.

Toetsing van de ideeën in de praktijk

In de periode 2016 – 2017 toetst het Ministerie van Veiligheid en Justitie de ideeën in de praktijk op haalbaarheid. Dat doet zij door:

1. het formuleren van de plaatsingscriteria voor plaatsing in de lokale/kleinschalige voorziening dan wel in de landelijke voorzieningen;
2. via meerdere proeftuinen te oefenen met lokale/ regionale plaatsen waarbij een lager beveiligingsniveau wordt gehanteerd. De proeftuinen worden gemonitord;
3. het idee en de werking van de landelijke voorziening te onderzoeken op het gebied van doelgroepsamenstelling, doelgroepdifferentiatie, diagnostiek en behandeling;
4. het idee om de fase van vrijheidsbeneming intensiever te benutten voor het opstellen van integraal plan van aanpak na verblijf - dat door de ketenpartners en de jongeren en hun ouders/verzorgers is opgesteld – zodat dit direct opgepakt kan worden na de korte periode van vrijheidsbeneming. Dit is met name interessant voor de groep preventief gehechten;
5. In een research- en developmenttraject worden aanvullende vragen die naar aanleiding van het Rapport VIV JJ gesteld worden, verder uitgewerkt en geconcretiseerd.

Dit informatieblad is een publicatie van:
Dienst Justitiële Inrichtingen
Postbus 30132
2500 GC Den Haag

Aan dit informatieblad kunnen geen rechten worden ontleend. DJI aanvaardt geen aansprakelijkheid voor eventuele fouten in dit informatieblad.

© Dienst Justitiële Inrichtingen, november 2016